

Friss Ujság (Budapest)

Megjelent: 1933. 2. 2.

Rákospalota népszállója — szalmaboglyákban

Vanyó bácsi a palotai koldusbíró, a törhetetlen bohém megmutatta a szalmakazalok birodalmát — Husz-harminc nincstelen a boglyák tövében alszik télen nyáron — Miért tették ki a palotai szegényházból Vanyó bácsit?

Rákospalota rendezett tanácsu városnak ezt a részét még mindig öreg falunak hívja a palotai ember. Az A és az 55-ös kocsik végállomásától alig öt percet gyalogolunk és elérkezünk a minden idők legfurcsább és rendezett tanácsu városban — pedig éppenséggel nem szokott népszállóhoz: a Nagymező-ucca 30. sz. alatti telekhez.

Szalmaboglyák — egy r. t. város népszállói!

Ne tessék semmiféle jóléti intézményre gondolni. A „Népszállót“ csak azok a szerencsétlenek nevezik el így, akik a Nagymező-uccai üres telken felrakott szalmaboglyákba ássák magukat, hogy a csúszás földön, az Isten szabad cga alatt meg ne fagyjanak. A Nagymező-ucca 30. számnak se kerítése, se háza nincs. Egy darab mező ez abból a szélesen elterülő vidékből, amely Fót felé visz. A város és a falu furcsa keveredése teremtette meg ezt a lehetetlen nyomortanyát, amelyhez a nincsteleneket a város adja, a szalmakazlakat a falu.

Itt találkoztunk a 70 éves Vanyó Mártonnal.

lünk egy szalmakazal-lakás előtt. A kazal alsó felében ászszzerű nyílás van. Ebbe huzódva, jóízűen horkol, de rongyaiban álmában is dídereg egy ember. Ez a lakás és a lakója!

Odább is, tovább is egy-egy lakás, egy-egy emberféle! Ránkvet az öreg:

— Nem tudnak az urak még semmit. Majd én megmutatom ezt a birodalmat.

— Hát maga is itt lakik!

— Itt ám! Hellyel-közzel 8 ével itt fagyott le a kezem meg a vesém! No de menjünk, majd megmutatom, hogy hol fagyott meg a jó cimborám, Schmidt István, ez év február 8-án!

A fű bizony deres már, sőt az őszi esők vizesre mosták az egymásmellett emelkedő szalmaboglyákat. A nyirkos, ködös őszi reggelen bizony nem a legbarátságosabb bolyongani a boglyák által határolt „uccákban“. Észre veszi ezt Vanyó bácsi, mondja is mindjárt a verses kadenciát.

— Ez az ucca bizony sáros.

Ebbe rózsám a komiszáros.

— Jó kedve van, öreg!

A szalmakazal-népszálló egyik lakója.

Hatalmas alaku az öreg. Ősz szálai keretéből jókedvűen hunyorgat a szeme. Olyan, mintha ő lenne a főbíró. Vállán palást helyett egy daróctakarót hord büszkén. Jobbjában ételes fazekat lenget, balján pedig egy patriarka-botot sorongat.

Éppen a munkájára indul az öreg: koldulni! A Friss Ujság rajzólművészeivel hitetlenkedve ál-

— Hát bizony ez az egy, amit nem vettek el tőlem a endarok. Ez gyakran a táplálékom, — mondja komolyra forduló szóval — korgó gyomorral is tudok énekelni!

A szalmaboglya tövére mutat:

— Ide bevágódnak a népek! Eltanulták tőlem. Azelőtt egyedül „laktam“ itt de most mindjobban ellepik a szállástalanok. Örülök is nekik, Mert sok erre a veszett kutya, meg

Kezdetleges petroleum-lámpával

szítja a szót és rontja a szoba levegőjét is!

Gondoljon már most a hosszú téli estekre és kérje meg ma

Aladdin csodalámpánk

képes leírását, ingyen és bérmentve azonnal megküldjük.

Az ALADDIN-lámpa díszíti a szobát, nappali fényt áraszt, amellett olcsó, mert gazdaságos, vételára hamarosan megtérül, mert hihetetlenül kevés petroleumot fogyaszt. Olyan biztos, hogy gyermek is kezelheti!

ALADDIN KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

14. számú lámpabeváltó-osztálya.

BUDAPEST, IV. BELVÁROS, MOLNÁR-UTCA 21.

a veszett ember, osztán mégis biztonságosabb, ha többen vagyunk.

— Kik laknak itt? — kérdezzük.

— Mindenfélék. Huszan, harmincan. Emberek, asszonyok vegyest. Koldusok, kivert legények, facér munkások, no, meg akad itt egy-egy ficsúr is, aki elmulatja a pénzét és idejön Pestről hólni. Van olyan, aki hónapokig meghúzódik itt!

— A hatóság nem bántja magukat?

— Nem igen jönnek erre felé a rendőrök. Azután meg hiába jönnek. Nem tudnak itt nekünk ember-séges szállást adni.

Megállunk.

Két szalmakazal között, az egyik tövében, ázott vizes „beásás“ sötétedik. Vanyó bácsi leviszi kucsmáját és megilletődve, ünnepelesen jelenti:

— Itt fagyott meg a télen Schmidt István!

— Ezen a télen nem tudom, hogy kik lesznek a sorosak! — teszi hozzá csendesen és könnyet töröl ki szeméből.

Schmidt Istvánról azt is megtudom, hogy 14 éves volt csak és megfagyása előtti éjszakán a jeges patokban erőszakkal megfűrészölték. Hogy kik, arról Vanyó bácsi jónak látja nem nyilatkozni.

Vanyó bácsi volt állami rendőr, most koldusbíró portáján

— Menjünk most a Belvárosba, az én portámhoz — mondja keserű gunnyal Vanyó bácsi. — Székkel bizony nem kínálhatom meg az urakat, legfeljebb egy esomó vizes szalmára telepedhetnek. Hát itt élek én nyolc év óta!

— Maga jobb embernek látszik — mondom a jóbeszédű Vanyó bácsinak. — Hogy került ideig?

— Mert életemben mindig igazságos ember voltam! — mondja. — 16 évig állami rendőr voltam, azután családi ügyem miatt elesaptam. Mig dolgozni tudtam, dolgoztam, de azután megrokkantam és íme, itt vagyok. Közben egy bűn nyomára jutottam. Fel is jelentetem, akik legjobb tudomásom szerint hamispénzt gyártottak, de végül is nekem gyűlt meg a bajom! Pedig Isten látja a lelket, csak az igazak utját járom.

— Sokat beszélhetnék én ezekről a dolgokról, amelyekbe igazságszeretetem üzött. Dehát minek harcoljak ujból!

A rákospalotai szegényház „ápolójai“

— Most miből él?

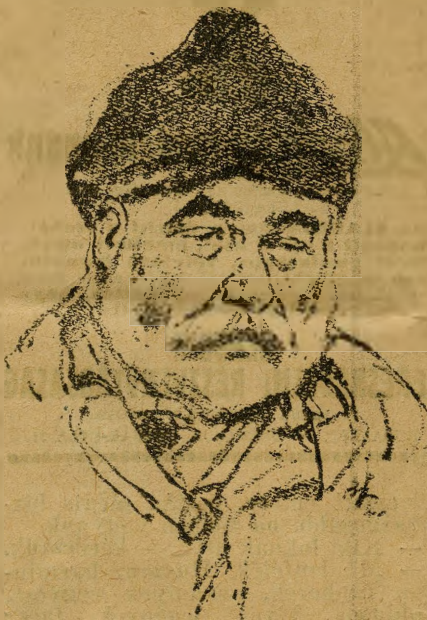
— Koldulgatok, kérem! A koldu-

sok között én tartok rendet. Ismerik egyenes természetemet és engem ismernek el koldusbírónak!

— Kap segélyt a várostól?

— Nem, kérem, egy fillért sem! Még a szegényházból is kitétek, mert igazságot keresem.

Vanyó bácsi, a koldusbíró.

— Hogyan történt?

— A régi szegényházban ugyanis három évvel ezelőtt rettenetes állapotok voltak. Megettek a férgek. Mellettem feküdt egy pékmester, aki nek eleven husába bujtak a tetvek. Én nem bírtam nézni a dolgot és jelentettem Szalay Károly tanár úrnak, aki Dobó uca 8. sz. alatt lakik. Ez a tanár kijött és megvizsgált mindent. Másnapra a kisbíró hozott nekem egy úkást, hogy azonnal takarodjak. Télvíz ideje volt. Ide jöttem vissza a régi szalmakazalba.

— Szóval itt biztonságosabb?

— Nem mondhatnám. Tavaly elmentem koldulni, hát estére érve azt látom, hogy elszállították a lakásomat. A gazda eladta a boglyáját és a fuvarosok elvitték két kabátkámat, ingemet, új vödröskémet és még ráadásul egy pár forintomat is.

Szomorúan bólongat. De jókedvvel hozzátesszi a javíthatatlan öreg bohém:

— Nem baj. Ad az Isten másikat!

*

Rákospalota r. t. város szíves figyelmét felhívjuk Vanyó bácsira és társaira, akik nem kérnek sokat: a rothadó szalmakazal helyett párnába szeretnék dujni a testüket. Ne mis olyan lehetetlen kérés!

Stób Zoltán

Magyarország legolcsóbb cipőtorrása:

ENGEL M.

Székesfehérvár, Kossuth-utca 15. szállít utánvétellel rendkívül olcsó árban

Női strappa cipő erős bőrből 12 P., prima box magas tűzős fűzős 14-16 P., egész prima sevrő 18 P., női fél v. pántos fűzős 11-13 P., prima sevrő lakdisszel 15-16. barna 18 P., női barna magasszaru 16-17. barna egész prima bagaria 18-20. férfi cipő prima box 16-18. férfi prima tehenbőrbakancs 10-12. iskolai gyermekcipők 30-39 igen olcsó árban, kockázat nincs, nem megfélemlítő becserélünk.

VARROGÉP, KERÉKPÁR

előleg nélküli részletre is

„DIADAL” Budapest, VII., Thököly-ut 26. Keleni pályaudvar mellett.

Bereitvás Pasz

nem tett semmit. Végül is az újpesti ipari és kereskedelmi érdekeltségek mozdultak meg és indítottak akciót az élelmiszerek olcsóbbá tétele érdekében. Nagyonülésen követelték az élelmiszerek helypénzének és a vágóhid-díjak leszállítását, valamint a husfogvasztási adók mérséklését. Amíg a népjóléti minisztérium nyomása alatt Budapest már keresztülvitte a különböző díjak mérséklését, sőt a főváros bizottságai most tárgyalják a husfogvasztási adó teljes eltörlését, — addig az újpesti tanács, az újpesti érdekeltségek három hónappal ezelőtt beadott kérelmét úgy akarta elutasítani, hogy e tárgyban az érdekeltségeket még meghallgatásra sem tartotta érdeemesnek.

Váratlan meglepetés volt Újpest város tanácsa részére Tihanyi Kálmán városi bizottsági tag erőlyes állásfoglalása, aki sürgős intézkedéseket követelt az egyik legutóbbi közgyűlésen az újpesti drágaság letörése és azon közérdekű program keresztülvitelére, hogy a köz. élelmiszer terheit feltétlenül mérsékelni kell, hogy ezzel Újpestnek a kimondottan munkásváros népének a megélhetése olcsóbbá váljon.

Jellemző a város tanácsára, hogy ugyanezen közgyűlésen szerepeltek az 1924-25-26. évi zárszámadások tárgyalása is és ez alkalommal csak tízenkétfélmilliárdot javasolt engedésre a tanács, amit a város tisztviselői ezen években, mint fizetéstöbbletet vettek fel. Ugyanezekkor azonban az élelmiszerek árak esőkkentésére irányuló intézkedések elől mereven elzárkózott a tanács.

E hó 17-én az újpesti érdekeltségek nagygyűlést tartottak. Óriási elkeseredés uralkodott a gyűlésen a tanács álláspontja miatt, mert az újpesti kereskedők is követelik az árak csökkentését, azonban, míg a közterhek nem enyhülnek — képtelenek enyhíteni az árakat. El is határozták az újpesti élelmiszerárusok, hentesek, mészárosok, hogy ha a tanács nem változtat az álláspontján, akkor Dréhr államtitkárhoz fognak küldöttsegget meneszteni és az ő útján fogják a tanácsot jobb belátásra bírni, hogy végre már Újpesten is történjék valami a nagy drágaság enyhítésére.

KÉTSZOBÁS LAKÁSOK

ördőszobával, mellékhelyiségekkel.

1927. november 1-re **kiadó.**

Cím: X., Endre-utca 16. sz

RÁDIO

A mai és a holnapi rádióműsor. Vasárnap: Délután 10.00: Zenésmise az Egyetem-téri templomból. 11.15: Evangélikus istentisztelet a Bécsikaputéri templomból. 12.30: Szimfonikus hangverseny. 2.00: Mezőgazdasági elő.

Jézus eleje nimen

Cecil B. de Mille elkészítette a világ legnagyobb és legszebb filmjét — Amerika leghíresebb színészei játsszák a főszerepeket — Varkonyi Mihály: Pontius Pilátus — 20 millió pengőbe került a film előállítás

Filmen és színpadon. (passziójátékok forrásában) már gyakran feldolgozták Jézus történetét. de ezek a kísérletek sohasem értek el sikert, mert nem tudták valósággá eleveníteni az Ember Fiának egyetlen és csodálatos életét. Amit csináltak e téren, az bizony csak film és színpad maradt, vagyis gyarló technikázás, mesterkedés, amely inkább rontotta, mintsem fölkelte az illúziót.

A nagy amerikai filmrendező, Cecil B. de Mille vállalkozott az emberfeletti feladatra, hogy úgy készítsen életre Jézus alakját, hogy az valóban jézusi legyen. A filmek filmje két esztendőn át tartó roppant munka után elkészült és most végre megérkezett Budapestre.

Erről a remekműről csak az áhitat és a legmélyebb esodolat szávaival beszélhetünk. Cecil B. de Mille lángese és hihetetlen művészi alkotó ereje megvalósította azt, ami lehetetlennek látszott. Ezen a filmen rejtelmes sugárzással él eleven életet Jézus fénylő és szelíd alakja. Elhisszük, sőt több: átéljük a csodákat, a Golgotát, a keresztre feszítést és a menyemenetel diadalmas misztériumát.

Bizonyos, hogy csodálatraméltó technikai erőfeszítések tették lehetővé a Jézus-film tökéletes megvalósítását, de ezt a technikát sehol sem vesszük észre, sehol sem zavart. Cecil B. de Mille rendezői művészete egy pillanatra sem enged felfszabadulni a nézőt a mélysége áhitat lenyűgöző, bensőséges varázsa alól. Csak Jézust látjuk, az él Jézust, a Megváltót, akit két látközött megfeszítettek a Golgotán, a harmadnapra feltámadott.

Cecil B. de Mille Amerika legnagyobb és leghíresebb művészei mozgósította filmjéhez. A legkisebb szerepet is világhírességek alakítják. Nagy szerepeket kapott a k. Schildkraut, akik ma a világ első filmnagyságai közé számítanak. Külön büszkeségünk, hogy Pontius Pilátus fontos és nehéz szerepét Varkonyi Mihályra bízta.